1999 (headed by S. Urbanavičienė). 2nd–5th century burials were unearthed during these excavations.

During excavations in 2006 the remains of a disturbed barrow and inhumations were discovered outside the cemetery fence to the NE. No finds, except a sherd from a hand built clay vessel, were found.

JONIŠKĖS KAPINYNAS

Linas TAMULYNAS

Joniškės kapinynas (Klaipėdos m.) yra vienas iš Klaipėdos krašto kapinynų, tyrinėtų XIX a. pabaigoje – XX a. pradžioje ir minėtų ikikarinėje spaudoje bei literatūroje, tačiau jų lokalizacija neaiški. Kapinynas žinomas nuo XIX a. pabaigos. Tada jis kasinėtas vietinio žemvaldžio, kariškio Graffo. Kapinyno situacija literatūroje neaptarta, minima, kad radiniai rasti apie 1 m gylyje, kasant molį. Visi radiniai pateko į PM. Žinomi jų inventoriniai numeriai: 2126; IV, 5225; 6412; V, 7093; 8564. Ikikarinėje literatūroje daugiausia šio kapinyno radinių paskelbta Joachimmo Hoffmanno knygoje (J. Hoffmann, *Die spätheidnische Kultur des Memellandes, Königsberg*, 1941). Literatūroje minima, kad kapinyne rasta antkaklių vytais ir tordiruotais lankeliais, pasaginių ir vėlyvųjų laiptelinių bei žieduotųjų segių, apyrankių, smeigtukų fragmentų, keramikinių puodelių šukių, svarstyklių dalis, kovos kirvis, kalavijas. Sprendžiant pagal iki Antro pasaulinio karo publikuotus duomenis, kapinyne rasta tik vėlyvojo geležies amžiaus radinių.

Pokario metais tiksli kapinyno vieta nelokalizuota, saugoma teritorija nenustatyta.

MLIM fonduose saugoma pasaginė segė gyvuliniais galais, kuri siejama su Joniškės kapinynu. Pagal muziejaus inventorinę knygą ši segė „rasta prie fanieros fabriko, netoli Dangės, prie griovelio. Rado P. Kalinauskas, dirbantis „Dailėje“, 1968 m. vasarą. Dovanojo Urbaitis, gyv. Joniškės 14–33“ (straipsnio autorius dėkoja MLIM Archeologijos-restauracijos skyriaus vedėjai R. Bračiulienei už šią informaciją). Kuo remdamiesi muziejaus darbuotojai šią segę susiejo su Joniškės kapinynu – neaišku.

1996 m. į LNM pateko vario lydinio apyrankė, rasta Klaipėdos mieste, sodininkų bendrijos „Švyturys“ sklype 82. Dirbinį muziejui perdavė sklypo savininkė S. Svaravičienė. Šis radinys paskatino 1999–2001 m. kreiptis į KVAD ir prašyti lėšų archeologiniams žvalgomiesiems tyrimams, tačiau finansavimas nebuvo skirtas. 1998 ir 1999 m. minėto sklypo aplinka žvalgyta metalo detektoriumi, tačiau jokių radinių tuomet neaptikta.

2006 m. spalio mėnesį pagal sutartį su LAD spėjamoje kapinyno teritorijoje vykdyti žvalgomieji archeologiniai tyrimai. Jų metu ištirtos 4 perkasos (40 m^2 plotas), tačiau kapų ar jų liekanų neaptikta. Perkasose 1 ir 3, perarto sluoksnio apačioje, rasti du su kapais sietini radiniai: vytinės vario lydinio antkaklės fragmentas (perkasoje 1) ir dvigubas vario lydinio karoliukas (perkasoje 3). Be to, tyrimų metu į P nuo sklypo 82 esančio sklypo savininkas Gaudusevičius teigė, kad maždaug prieš 20 metų (apie 1985 m.) savo sklype jis radęs ir į tuometinį Klaipėdos kraštotyros muziejų perdavęs „žalvarinį gyvatuką“. Pagal apibūdinimą tai greičiausiai buvusi apyrankė gyvuliniais

galais. Duomenų apie šį radinį MLIM Archeologijos skyriaus kartotekoje nėra. Informacijos apie šį radinį neaptikta nei inventorinėje knygoje, nei priėmimo aktuose.

1996 m. į LNM atneštas radinys, 2006 m. archeologinių žvalgomųjų tyrimų metu aptikti atsitiktiniai radiniai bei minėta informacija apie radinius, perduotus į MLIM leidžia teigti, kad Joniškės kapinynas lokalizuotas, tačiau jo išlikimo (suardymo) laipsnis neaiškus. Kapinyno vieta registruotina NKVR kaip archeologinė vieta.

JONIŠKĖ CEMETERY

Joniškė cemetery has been known since the late 19th century when it was excavated by a local landowner. All the finds (a battle axe, a sword, fragments of twisted wire and torqued neck rings, penannular and late ladder brooches, late brooches decorated with ringlets, bracelets and pins, sherds of small ceramic pots, and part of a set of scales) went to PM. The finds date to the Late Iron Age. The location of the cemetery was not known during the postwar years.

In 2006 4 trenches (with an area of 40 m^2) were excavated at the supposed site of the cemetery but no burials were found. In trenches 1 and 3, at the bottom of the ploughed layer, two finds connected with burials were found: a fragment of a bronze twisted wire neck ring (in trench 1) and a small copper alloy double bead (in trench 3).

SMALININKŲ KAPINYNAS

Linas TAMULYNAS

Smalininkų miestelyje (Jurbarko r.) esantis proistorinis kapinynas su degintiniais kapais minimas Rytprūsių archeologų E. Hollacko ir C. Engelio sudarytuose archeologiniuose sąvaduose. Kokiais duomenimis remiantis šis kapinynas buvo įrašytas į minėtus sąvadus – neaišku. 1997 m. žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų Smalininkų miestelyje ataskaitoje (autorius – L. Kvizikevičius) minima, kad jo pažįstamas M. Lapinskas pasakojęs, jog Smalininkų Žemės ūkio technikume dėstęs mokytojas sakęs, kad „kasant duobę (medžiams sodinti?) rasta kalavijo dalis, monetų ir dar kažko, ir parodęs tuos daiktus. Nurodęs į medžius, esančius už 100–300 m į V nuo bendrabučio“.

2005 m. rugpjūčio mėnesį kartu su archeologu R. Šiaulinsku lankantis Smalininkuose pavyko išsiaiškinti, kad minėtasis mokytojas – tai buvęs Smalininkų žemės ūkio technikumo mokytojas Šečkauskas, miręs prieš dešimtį metų. Iš Žemės ūkio technikume buvusį muziejų prižiūrėjusios mokytojos Mališauskienės ir buvusio fizinio lavinimo mokytojo Liongino Traknio sužinota, kad radinių buvę rasta apie 1968–1969 m., buvusios šaudyklos teritorijoje, t. y. apie 200 m į V nuo tilto per tvenkinius, apie 300 m į R nuo Vidkiemio kaimo kapinių. Pasak Mališauskienės, tai buvę kažkokie bronziniai dirbiniai, kurie jai išėjus pensijon iš muziejaus dingo. Remiantis minėta informacija spėta, kad Smalininkų miestelio teritorijoje yra kapinynas, datuojamas I tūkst. (greičiausiai jo antra puse).

2006 m. spėjamoje Smalininkų kapinyno vietoje ištirtos 5 perkasos, kurių bendras plo-